

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben hához hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Videkre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
őnnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 173. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 augusztus 1.

Királyunk a nemzethez.

(A Tiszántúl telefonjelentése.) A Budapesti Közlöny mai száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Kedves gróf Tisza!

Második évfordulóját érjük azoknak a napoknak, amelyekben ellenségeink engesztelhetetlen érzülete harcra kényszerített bennünket. Mélyen fájlaljam bár, hogy ilyen hosszú ideig tart az emberiségre súlyosodó nehéz megpróbáltatás, felemelő elégtétellel tölti el keblemet, ha erre a kemény tusára visszatekintek, amely a monarkia megtörhetetlen erejébe vetett bizalmat újra, meg újra igazolja.

Az ellenséges tulerők folyton megújuló támadásait dicső szövetségeseinkkel vállalva hőiesen visszaverő bátor fiaimhoz méltóan otthon is azt a lelkesült kötelességérzetet tanúsítja a nemzet, mely egyedül méltó a mai nagy és komoly időkhöz; a győzelem kivívására irányuló egyetlen nagy elhatározásban egyesülve, férfias elszántsággal hoz meg a dicsőséges és állandó béke kiküzdésére szükséges minden áldozatot, a haza javára szükséges rendszabályok helyes megértésével viseli el a gazdasági életnek a háboru igényelte korlátozásait és hiúsítja meg ellenségeinknek a békés lakosság létének rendszeres veszélyeztetésére irányuló gonosz szándékait.

Szivem atyai együttérzéssel osztja meg minden egyes hivemnek olyan állhatatos lelki erővel viselt gondjait: a gyászt az elesettekért, a harcban álló szerettei miatti aggodalmát, az áldásos békemunka megzavarását, az összes életviszonyok érzékeny súlyosbodását, de a mögötünk levő két hadiév lélekemelő tapasztalataira támaszkodva, teljes bizalommal nézek a lassanként kialakuló jövőbe, abban a boldogító tudatban, hogy derék nemzetem valóban megérdemli a diadalt és hívőnek azzal a reményével, hogy az Uristen kegyelme és igazságossága nem fogja tőlünk a győzelmet megtagadni.

Szükségét érzem, hogy ezekben a komoly, reményteljes emléknapokban kifejezésre juttassam, hogy büszke örömmel tölt el a nemzetnek soha nem lankadó hazafiui áldozatkészsége és hogy hálás szívvel ismerjem el a végleges sikert biztosító elszánt magatartást.

Megbizom Önt, hogy ezt nevemben köztudomásra juttassa.

Kelt Bécsben, 1916 július 31. napján.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Tisza István s. k.

Hasonló kéziratot intézett az uralkodó Stürgkh osztrák miniszterelnökhöz is.

Ferdinánd román király és Bratianu tanácskozása.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól) Bukarestből jelentik: A király kihallgatáson fogadta Bratianut. Az uralkodó és a miniszterelnök hosszasan dolgoztak együtt a király dolgozószobájában.

A román kormány félhivatalos lapja ezt a kommunikét közli:

— A forgalomban lévő vész hírek terjesztői tegnap megjelent cáfolatunk ellenére is tovább folytatják üzelmeiket és újabb fantasztikus híreket terjesztenek Románia magatartásáról. Előre megjósoltuk, hogy józan figyelmeztetésünk nem lesz elegendő arra, hogy a forgalomban lévő riasztó hírek terjedését megszüntesse. Így mostan újólag csak a kijelentésére szorítkozunk, hogy egyszer mindenkorra megállapítjuk, hogy a szóbanforgó állítólag „beavatott helyről származó információk” minden tényleges alapot nélkülöznek.

Bratianu lemond?

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.) A Frankfurter Zeitung jelenti: A Dreptate nem tartja kizártnak, hogy Bratianu lemond. Marghiloman volt miniszterelnök már kétszer volt kihallgatáson a királynál. Lehetséges, hogy Bratianu lemondása esetén egy Marghiloman-Carp kormány alakul, mely újból hangsúlyozni fogja Románia semlegességét.

Románia nem avatkozik a háborúba.

Bukarest, július 31. A Minerva írja: Mérvadó körökben mégis az a vélemény, hogy a Bulgáriával való határügy, amely a feszültségnél az első szerepet játszotta, a második helyre került. Különben is remélik, hogy ezt a kérdést kedvezően fogják megoldani, kiváltképpen azért, mivel a bulgár kormány arra törekszik, hogy a mi érdekeink iránt a lehető legelőzékenyebb legyen.

Tény, hogy a kritikus pillanat... legalább mostan elmúlt.

Reventlov Romániára vonatkozó vezércikkét a Deutsche Tageszeitungban e szavakkal fejezi be: Ha Románia a király akaratával vagy akarata ellenére az antantáborba átmenne, a Hohenzollern király feltétlenül elveszti trónját. Mi hűvösen, figyelmesen kíséreljük a romániai eseményeket.

Dr Thury Kálmán

az ügyvédi kamara új elnöke.

A kamara alkalmi többségének tüntető határozata a törvényszék elnöke ellen.

Vasárnap két nevezetes momentum volt a nagyváradai ügyvédi kamara közgyűlésének: egyik az, hogy dr Thury Kálmán személyében új elnököt választottak. A választás arra érdemes férfira esett; dr Thury Kálmánt komoly, értékes egyénisége, igazságszeretete, előzékeny modora, tehetsége és képzettsége egyaránt hivatottá teszi arra, hogy a nagyváradai ügyvédi kamara elnöki méltóságát elfoglalja. Programbeszéde hozzá méltó beköszöntője volt a jövőre nézve a legszebb reményeket nyújtja.

Őszintén sajnáljuk az új elnököt, hogy hivataloskodása kezdetétől olyan szerencsétlen határozatot kellett kimondania, mint dr Nagy Mihály és társai indítványának elfogadása. Mint már megírtuk, egyes ügyvédek jónak látták dr Balás Elemér törvényszéki elnök tárgyalásvezetése ellen táplált sajátosságos, felőkezettségéből származó ellenszenvüket a fórum elé vinni s megpróbálták az ügyvédi kamarát az elnökkel szemben — nézetünk szerint teljesen alaptalanul — állásfoglalásra bírni.

Az ügy egyáltalán nem tartozik a kamara elé s az egész dolog a közönség körében általános megütközést is keltett. Ennek dacára, bár **csak három szótöbbséggel**, élénk részvétel mellett, egy alkalmi többség megszavazta Nagy Mihály indítványát. Dr Friedländer Sámuel az elnökválasztás elhalasztásának kérdésében arra hivatkozott, hogy a hadbavonult kartársakat is meg kell hallgatni. Bátran felszólalhatott volna Nagy Mihály indítványával kapcsolatosan is és javasolhatta volna, hogy mielőtt a kamara mint testület egyes családhadserégszállítók perében az elnökkel szembehelyezkedik, kérdezze meg a hadbavonult kartársakat is, mert azok legjobban tudják, mire méltók ezek a firmák, a kikkel szemben dr Balás Elemér oly kérlelhetlen szigorral érvényesíti az igazságszolgáltatás megtorló erélyét.

Az egyik felszólaló azzal indokolta nem tetszését, mert büntető paragrafusokkal akarják meghonosítani Magyarországon a kereskedelmi tisztességet. Sajnos, hogy már erre van szükség és sajnós, hogy az ügyvédi kamarában is akadnak, akiknek ez nem tetszik.

Az ügyvédi kar tekintélye érdekében ismételnék, hogy csak egy gyéren látogatott gyűlésen és azon is csak 3 szótöbbséggel tudott az indítvány keresztülvégődni. Így is kár, nagy kár, mert csak árt, de senkinek sem használ.

A gyűlésről tudósítónk a következőket jelenti:

Az ügyvédi kamara vasárnap délelőtti rendkívüli közgyűlését dr Kiss Döme választmányi tag nyitotta meg. Bejelentette, hogy dr Perczel Adolf és 12 társa napirendi indítványt nyújtottak be s indítványozták, hogy a közgyűlés vegye le a napirendről az elnökválasztást. Mivel a napirendi indítvány azonnal tárgyalandó, megnyitja a vitát a felett, hogy az indítvány tárgyalassék-e.

Elsőnek dr Perczel Adolf szólott a kérdéshez s az ügyrend 7. §-ára hivatkozva kérte indítványának tárgyalásra tüzését. Dr Friedländer Samu mielőtt az indítvány egyik aláírója szól a kérdéshez.

— A halasztási indítvány indokolt...
Az elnök (esengve).

— Csak a napirendhez lehet szólni.

Friedländer: Nem tudtam, hogy a kamarában sem lehet szólni.

Dr Medvigy Gábor: A kamara jogosult a napirendet megváltoztatni, habár a múlt közgyűlés határozatával lett a napirend megállapítva.

Az elnök azután elrendelte az indítvány érdemi tárgyalását.

Dr Perczel indokolta indítványát. A kamara tagjainak háromnegyedrészre katonai szolgálatot teljesít s így nincs abban a helyzetben, hogy akaratát nyilvánítsa s mivel nem feltétlenül szükséges az elnök megválasztása, halasszák el. A választást csak az tette szükségessé, hogy a fegyelmi ügyeket nem lehetett tárgyalni s annak volt kitéve a kamara, hogy a fegyelmi ügyek vezetésére más kamarát delegál az igazságszolgáltatás miniszter. De most a Kuria ügyvédi tanácsa kimondta, hogy a fegyelmi ügyekben az elnök helyett a választmány bármely tagja szerepelhet s így az elnök megválasztása nem feltétlenül szükséges. Indítványozza, hogy az elnökválasztást vegyék le a napirendről.

Dr Medvigy Gábor a választás megajátását javasolja, mert a választmánynak következetesnek kell lenni előbbi határozatához, mely a választás megejtését határozta el. A kamara presztizséről van szó. A kamara maga is arra az álláspontra helyezkedett előbb, hogy a választást el kell halasztani addig, míg a kartársak többsége hadiszolgálatot teljesít. De akkor még az elnök személyében méltó reprezentánsa volt a kamarának. Most azonban az a szomorú helyzet állt elő, hogy ő is akadályozva van. Tehát nincs, aki a kamara ügyeiben eljárjon s azt képviselje. A Kuria ügyvédi tanácsa kitéri a kérdés elől, hogy fegyelmi ügyekben nélkülözhető-e a kamarai elnök, de még mindig fenyeget az a veszély, hogy a kamara autonómiáját felfüggesztik fegyelmi ügyekben.

Dr Friedländer Sámuel hosszasan indokolja az indítványt, hogy a kamara halassza el a választást. A hirtőren küzdő kartársak megérdemlik, hogy őket a választásban ne mellőzzék.

Dr Fássy Lajos ellenzi az elhalasztást,

mert a kamarához nem méltó, hogy előbbi határozatát megváltoztassa.

Ezúttan a kamara 22 szavazattal 17 ellenében elhatározta a választás megejtését.

Pallay Lajos elnökle alatt megalakult a szavazatszedő küldöttség. Az elhalasztást indítványozók tartózkodtak a szavazástól.

Leadatott 86 szavazat, mind dr Thury Kálmánra s így dr Thury Kálmán a nagyváradai ügyvédi kamara elnökévé választott. Dr Medvigy Gábor, dr Olasz Béla, dr Imrik Gusztáv és dr Stern László ügyvédek-ből álló küldöttség ment a megválasztott elnökért, hogy a közgyűlésbe meghívja.

A közgyűlés éljenzéssel fogadta az új elnököt. Dr Kiss Döme üdvözölte azután az elnököt rendkívül meleg szavakkal. Hangsúlyozta a választás jelentőségét mely a kartársak bizalmának legszebb kifejezője s bizonyítéka annak, hogy az új elnök kötelességeit mindig becsületesen, ideálisan teljesítette, s ezzel tekintélyt szerzett s a társadalomban szeretetreméltó modorával közkedveltté vált. Ezután beiktatta hivatalába ráruházva mindazon jogokat, amelyek az elnököt megilletik.

Az elnök éljenzések között foglalta el helyét s székfoglaló beszédet tartott. Megköszönte a bizalmat, mely személye iránt megnyilvánult, midőn így előkelő állásra méltónak találták. Majd kifejtette programját, mely abban kulminál, hogy lelkiismeretesen fog működni az ügyvédi karért. — Az ügyvédség az alkotmány egyik biztosítója, mert ellenőrzést gyakorol. Tehát a jogélet többi szervei fejlődés jeleit mutatják, az ügyvédség intézményének nem szabad elsovadnia.

Dr Perczel Adolf üdvözölte azután az elnököt s hangsúlyozta, hogy halasztási indítványa nem az elnök személye iránti bizalmatlanságból származott.

Következett ezután a titkár megválasztása. Beadatott 79 szavazat s egyhangulag dr Medvigy Gábor választott meg a kamara titkárává. Dr Medvigy Gábor megköszönte megválasztását s hangsúlyozta, hogy csak a háboru tartamára fogadja el a titkári állást.

A főtárgyalások vezetésének kritizálása.

Ezután a napirend harmadik tárgya következett: dr Nagy Mihály indítványa azokról a jogsérelmekről, melyeket a törvényszék gyorsított ügyekben intékező egyik tanácsának vezetője a védői jogon ejtett.

Dr Medvigy Gábor előadó ismertette az indítványt és a választmány javaslatát. Bejelentette, hogy Kelemen Samu, dr Adorján Emil védője a kamarához kérelmet intézett, hogy az ítélet jogerőre emelkedéséig halasszák el az indítvány tárgyalását. Bejelentette, hogy dr Nagy Mihály indítványát módosította annyiban, hogy a tiltakozás nyilvánítása helyett a kamara kritikájának az évi jelentésbe való felvételét javasolja.

A választmánynak az a felfogása, hogy az indítványt törvényes hatáskör hiányában határozat tárgyává nem teszi. Az állítólagos sérelmeket két csoportba osztja. Az első csoportba tartoznának a jogszolgáltatás hiányainak orvoslása. Amde a bíró egyéni tevékenysége kritika tárgyává nem tehető. Az alkotmány megsértése nélkül a bíró hivatása gyakorlásában nem szabad hivatalosan kritika tárgyává tenni.

A felhozott tények másik csoportja igazolni akarja azt a panaszt, hogy a tárgya-

CZILLÉR IMRE

nagyváradban

:: Nagyvárad, Szent László-tér. ::

Legjobb **Bőr Szandál** és **Fatalpu Szandálok**.
Gyermek trikók, Söknik, Harisnyák. Különlegességek Vászón kalapokban, Fürdő-ruhák, Köppenye és Cipők. Utazó Kosarak, Kofferek, Ridikülök.
Nagy választék, legolcsóbb árak! ☐☐

lést vezető elnök a törvény fölé emelkedik. Ha ez igaz volna, akkor ez figyelmi büntetés. Ha ez volna tárgyalási dolog s nem a kamara előtt volna tárgyalási dolog s nem a kamara elöl biráskodása elé. Senkit illetékes bírál elöl elvonni nem lehet. A kamara állásfoglalásának semmi sulya nem lenne, mert beavatkozásra illetéktelen. Az indítványt elutasítani kéri.

A vita.

Dr. Nagy Mihály hosszabb beszédben okolta meg indítványát. Azt látja, hogy egy rendőrállam körvonalaiból bontakoznak ki. — Gyűlöletesek előttünk — ugymond — a rendőrkutyák és a spiolik. Utal a kassai hadosztálybírósság ismeretes határozatára a szatmári lőszállítási ügyben. A detektívek mint puhatóló közegek szerepeltek itt, a nyers anyagot szedték össze.

Dr. Guttman Miklós szólalt fel ezután s az elnöki intézkedéseket bírálta. Főlegliti, hogy egyik főtárgyalási elnök a gyorsított tárgyaláson ezt a kijelentést tette: „Senki meg ne mocsanjon, senkinek a száját egy szó el ne hagyja”. Ilyen elnöki intézkedés jogát a perrendtartás nem ismeri. Kijelentette az elnök, hogy aki intézkedéseinek ellenszégül, 8 napra felebbezésre való tekintet nélkül lezárhatja. Csak figyelmeztetés után élhet az elnök azzal a jogával, hogy az egész halgatóságot kivezeteti s aki intézkedése ellen vét, azt lezárathatja. Volt még egy eset. Az elnök ezt a kijelentést tette: „A vádlottak tartoznak az ítéletet állva végig hallgatni.” A vádlottól nem lehet kivánni azt, hogy az órákig tartó indokolást állva hallgassa. Elfogadja Nagy Mihály indítványát.

Dr. Katz Lipót: Az egész köztudatban benne él, hogy a kereskedelmi és közéleti tisztességet nem lehet büntetőjogi retorzióval létrehozni.

Dr. Medvigy Gábor élt végül a zárzójogával. A Guttman által felhozottak lényegtelenek, az elnöki hatáskörbe tartoznak, kritika tárgyává nem tehető.

Dr. Katz tényeket fel nem hoz s ha csak azt célozza, hogy egy tárgyalást vezető elnök személy szerinti kritikáját adja, ez sértené a bíróságvégén jogát. Dr. Nagy Mihály pedig indokolásában egész mást beszél, mint ami indítványa tárgya. Indítványában a pervezetést kritizálja, indokolásában pedig a rendőrségi nyomozás perrendellenességét teszi szóvá. Az ügyvédi kamara már felirt a miniszterhez panaszolva a gyorsított eljárás hiányos perrendjét. Ha az indítványozó is erre vonatkozólag tett volna indítványt, akkor még az ismétlés veszélyével is elfogadható volna indítványa. De ezt az indítványt rendőri túlkapásokkal indokolni nem lehet.

Következett a szavazás. Három tag névszerinti szavazást indítványozott. Az indítvány ellen nemmel szavaztak 11-en, a következők: dr. Bige Géza, dr. Medvigy Gábor, dr. Olasz Béla, dr. Szeghalmy Sándor, dr. Buna János, dr. Várszeghy Lajos, dr. Imrik Gusztáv, dr. Zigre Miklós, dr. Tóth Ferenc, dr. Papp Károly, dr. Kiss Dóma.

Az indítvány mellett igennel szavaztak. dr. Kotzó Jenő, dr. Nagy Mihály, dr. Friedländer Samu, dr. Kádár Elek, dr. Faragó Viktor, dr. Kaufmann Gyula, dr. Stern László, dr. Fried János, dr. Blayer Endre, dr. Guttman Miklós, dr. Katz Lipót, dr. Katz Béla, dr. Rigó Lóránd, dr. Fehér Márton.

Tehát három szótöbbséggel elhatározta a kamara, hogy évi jelentésében tilakozni fog a gyorsított ügyekben ítélkező egyik tanács vezetőjének pervesztése ellen. Ekkor már fél két óra volt s ez indokolja, hogy sokan távoztak a gyűlésről.

Ugy értesültünk, hogy a hozott határozat az igazságügyminiszter elé kerül, aki azt mint illetéktelenül valószínűleg meg fogja semmisíteni.

Az új orosz offenzíva megakadt.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 31. (Hivatalos.) A Kirlibától keletre emelkedő magaslatokon a Pflanzler Baltin hadsereg csapatai az utolsó éjjel visszavertek egy orosz előtörést.

Délkelet-Galiciában a nap aránylag nyugodtan telt el. Bucactól nyugatra és északnyugatra az ellenség támadásait változatlanul a legnagyobb szívóssággal folytatja. Itt tegnap is elkeseredett és makacs harc folyt. A szövetséges csapatok összes állásaikat megtartották.

Brodytól közvetlenül nyugatra az ellenség több éjjeli támadása megghiúsult.

Az ellenség tegnap Volhyniában is akárhogy intézett rohamot, ismét minden eredmény nélkül áldozta fel harcosainak olvashatatlan ezreit. Rohamoszlopai Stopicavánál, Lucktól nyugatra és északnyugatra és a Parnyól Kovelbe vezető vasut mindkét oldalán egyaránt összeomlottak. Stopicavától délre, ahol a Stochod balpartján átmenetileg megvetette lábát, ismét visszaűztük. A Volhyniában harcoló szövetséges csapatok tegnap több orosz tisztet, 2000 főnyi legénységet elfogtak és 3 géppuskát zsákmányoltak.

Agyutüz az olasz harctéren.

Olasz hadszíntér. Budapest július 31. (Hivatalos.) A Dolomitokban, a Tofana-szakaszban több alpini zászlóalj támadását véresen visszavertük, 135 olaszt, köztük 9 tisztet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk.

Az Isonzó-harcvonalon az ellenség tüzésége hevesen ágyuzta a tolmeini és a görzi hídfőt, valamint állásainkat a Monte-San-Michelen.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 31. (Hivatalos.) Lényeges esemény nem történt. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Hatalmas csata az egész fronton.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Brodynál a tegnapi nap nyugodtan telt el. Az egész fronton hatalmas csata tombol, melybe az oroszok óriás erőket vetettek, Beresteckótól nyugatra és Lipánál az orosz támadások állásaink előterében összeomlottak. A Sarny-Kovel vasutvonal mentén az oroszoknak folyton megújított támadásaikban borzasztó veszteségeik voltak.

A párisi Journal jelenti: Az oroszok legutóbb kétszáz ezer főnyi erősítést adtak a Brussilov seregnek. Most Sacharow, Kaledin, Seserbasew, Lesiczky és Lesch hadseregei egyszerre támadnak az egész fronton.

A döntő siker a mienk.

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Zeitungnak írják Berlinből: Döntő háborukat vivünk. A háboru vége nem mutatkozik s nem tudjuk mennyire megyünk bele a harmadik háborus évbe, de bizonyos az, hogy a győzelmet kezünkben nem ragadhatják ki. Az ellenség vállalkozásaival szemben mindig győztesek maradunk. Az ellenség sikerei csak átmenetiek voltak. Új erőkkel, új hadieszközökkel rendelkezünk, mellyekkel ártalmatlanná tehetjük ellenségeinket és új segítséggel végrehajtandó támadásaikat. A békefeltételeket mi állapítjuk meg.

Vilmos császár bizik a győzelmes békében.

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.) Wolff-ügynökség jelentése: A császár a hadsereghez a háboru második évfordulóján hadseregarancsot intézett. Köszönetet mond ebben a csapatoknak, hogy megghiúsították az ellenség törekvését, amely még mindig Németország megalázása. A császár bizik a győzelmes békében.

Egy francia lap méregkeverő hire.

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.) A Matinnak jelentik Bukarestből: A szófiai román katonai attasét, Tenascot, aki a minap állomáshelyére akart utazni, nem engedték bolgár területre, bár minden formalitásnak eleget tett. Vissza kellett térnie Bukarestbe, ahol jelentést tett a dologról. E hirt egy szenzációkban előljáró francia lap közli. Nem kell figyelmeztetnünk az olvasót, hogy e hirt óvatossággal fogadja egyelőre ne higgyenek.

Az új szezon és az új társulat.

Augusztus 21-én Mánás Miska. Hat új primadonna. Habár Lola Erdélyiné beteg. Polgár Mariska. A szinpadi káromkodások ellen.

Tagnap utoljára nyitlak meg a színház kapui az 1915-1916. évi színházi szezonban. Következik a három heti pihenő.

Közben kétszer nyitlak meg a Szigligeti-színház a közönségnek: augusztus 6-án és Szent István napján. Mindkét alkalommal hadicélokra rendeznek jótékonycélú előadást s az engedélyt Kirchner altábornagy a Hadsegélyező Hivatal vezetőjének kérésére adta ki a városi tanács.

Az új szezon tehát augusztus 21-én kezdődik. Még pedig az elmúlt szezon legnagyobb sikerű darabjával, a *Mánás Miska*-val. Persze felfrissítések történnek s *Bihari Sándor* szerepét is átveszi egy tenorista.

Addig pihen a társulat s pihen *Erdélyi Miklós* igazgató, aki eredményes, szép munkát végzett a lefolyt színházi szezonban, kitűnő műsort állított össze, fegyelmezte társulatát, igyekezett a közönség izlését kielégíteni s emellett klasszikus estétet is rendezett. A *Rigoletto* előadása pedig ígérete a jövőre, hogy opera előadások is lesznek, s e célból *Halmos János* tenoristának katonai szolgálat alól való felmentését illetékes helyen megkérte.

Erdélyi igazgató nyaralását azonban gondterhessé tette feleségének, a kitűnő és sikereiben gazdag művésznőnek, *E. Kovács Mariskának* váratlanul bekövetkezett súlyos betegsége. A művésznő mint ismeretes, jó háziasszony is, s házi dolgai között (szappanfőzésnél) meghült annyira, hogy mozdulni nem képes segítség nélkül. Egyelőre otthon ápolják a nagybeteg igazgatónőt, *Erdélyi Miklós* állandóan ágya mellett ül. Ha a művésznő állapota javul, Póstyénbe viszi őt gondos és aggódó férje. A részvét őszinte és nagy a váratlan betegséggel sújtott igazgató és felesége iránt. *E. Kovács Mariska* már szenvedett hasonló súlyos betegségben évekkor előbb.

Szabadságra megy a társulat kiváló gondosságu titkára, *Halmay Lajos* is, természetesen a társulat ügyeiben utazik. Amit *Halmay* a konzorcialis társulat erkölcsi és pénzügyi érdekeinek sikerében dolgozott, az megérdemli, hogy érette elismerésben részesüljön e fáradhatlan ember és kitűnő kolléga.

És pihenni fog a társulat üdvösköje a nagyszerű *Zsigmondy Anna*, akiben oly nagy öröme telt a közönségnek, s aki a szinpadot étellel, vidámsággal és artisztikumokkal töltötte meg.

A társulat megerősödve kerül vissza a háromhetes pihenője után. Hat új (mellékesen szép) színésznő mutatkozik be a közönségnek, négy primadonna, mind fiatal, szép és iskolázott, a kik a páratlan *Zsigmondy Anna* mellett a változatosságot hozzák a szinpadra. Fellép ezenkívül *Habár Lola* is,

Habár Mihálynak, a fővárosi *Friss Újság* szerkesztőjének, ragyogó szépségű, tehetséges leánya, aki *Fodor Ella* szerepkörében fejleszti ki szinpadai rutinját. *Fodor Ella*, mint állandó vendég, időközönként szintén fellép a színházban.

Örömmel halljuk, hogy *Tompa Bélát* újabb három hónapra szabadságot a honvédelmi miniszter.

Kap a szinpadot még egy karmestert is, *Kovács Mihályt*. *Várady Aladár* karmester 11 hónap alatt a 470 előadásból (délutániakkal együtt) 240 énekes előadást tanított be és dirigált. Csoda, hogy megviselt idegrendszere bírja még a munkát, a melyen az új karmester könnyít majd.

Tóth Elek marad a maga szerepkörében, a melyet oly jellegzetesen, sokoldalúan, nemes művészettel megtöltve, ez évben is sikerrel szélesített ki.

S kívánjuk, hogy *Polgár Mariska* öntudatos művészete olyan arányokban fejlődjen, mint az elmúlt szezonban, amely e kiváló művésznőből a nagy feladatokra alkalmas *pozichét* kiváltotta s e ragyogó szemű, egészséges művészi felfogású művésznőt úgy mutatta be, mint a társulat drámai együttesének erősségét s a finomabb lelki élményekért hálás közönség kedvencét.

A szinpadai káromkodások.

Most pedig, hogy becsukódtak a színház kapui, elismeréssel a nagy kulturális munka iránt, amelyet a szinpadot nagyjókicsinyje végzett, kérjük a szinpadot tagjait, hogy szüntessék be a szinpadai csunya káromkodásokat, amelyeket *Mánás Miska* vasárnap délutáni előadásán hallottunk utoljára, de azelőtt is gyakran.

Az érintkezési hang eldurvulása, a jaszsz kifejezések betolakodása a nyelvbe, bárdolatlan, durva beszédek az utcákon és tereken, mind a háboru kirovóerei. A szinpadnak ez ellen fertőtlenítenie kell lennie, mert azt az erkölcsi kárt, amelyet a nyílt szinpadról elhangzó káromkodások okoznak a tetsző körökben, soha semmi jóvá nem teheti. Olyan rombolást visz véghez ez a népszerűsége vadászó csunya szokás, amelynek mértékét az, aki ilyen eszközöket visz bele a szinpadai hatás keresésébe, nem is sejt.

Nem kívánjuk itt ismételt és bemutatni a rettenetes és undok káromkodásokat, a fenével és nyavalyákkal teljes kocsis kiszólásokat, de megálljt kívánunk mondani ennek az elfajulásnak. A szinpad nem lehet helye az eldurvító komizkodásoknak, mert a nép eleinte bámul ilyen kiszólásokon, megdöbben, de azután utánozza. A színházban ilyen tanítani nem szabad.

És inkább soha se nyíljék meg többé a Szigligeti színház ajtaja nyilvános előadások számára, soha se legyen több előadás a

művészetnek céljaira épült házban, mintsem még egyszer halljuk azokat a káromkodásokat, melyek néhányszor megfertőztették e helyet a múlt szezonban. *Erdélyi Miklós* igazgató és a társulat izlése, becsülettudása s hivatásának tudata nem engedheti meg többé ezeket a visszaéléseket e válogatatlán és kinos beszédek, amelyek több kárt tesznek, mint használ maga az egész színház.

A társulat érteni fog minket. Reméljük, meg is érti a kevés szót.

A bevonult tisztviselők illetményeinek szabályozása.

A hivatalos lap miniszteri rendeletet közöl, amely a mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult állami és vármegyei tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek szabályozásáról szól. A mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult állami és vármegyei tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek szabályozása tárgyában már kibocsátott rendelet kiegészítéseképpen a következőket rendelti:

Az 1914. évi 6233—M. E. számú rendelet 6. pontjának első bekezdésében és az 1915. évi 34—M. E. számú rendelet 2. c) és d) pontjaiban említett állami és vármegyei tisztviselők, altisztek és szolgák közül azok részére, akik rendes (egy, két-, három vagy négyévi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek teljesítése végett léptek be önként a közös hadseregbe vagy a honvédségbe, az őket az 1914. évi 6233—M. E. számú, illetőleg az 1915. évi 34—M. számú és 2096. M. E. számú rendeletek értelmében megillető polgári illetményeiket az idézett rendelet szerint járó mértékben és az ugyanott meghatározott módok szerint — a rendes (egy, két-, három vagy négy évi) tényleges szolgálati kötelezettségük idejének letelte után — mennyiben továbbra is tényleges katonai szolgálatban maradtak — ki kell utalványozni: és pedig

1. az olyan tisztviselők, altisztek és szolgák részére, akik rendes (egy, két-, három vagy négy évi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. augusztus hó elseje előtt már betöltötték, 1916. aug. hó elsejétől, illetőleg a lakáspénzt — amennyiben ez más időponttól kezdve esedékes — az 1916. aug. hó elsejét követő legközelebb esedékességi időponttól kezdve;

2. az olyan tisztviselők, altisztek és szolgák részére pedig, akik rendes (egy, két-, három- vagy négyévi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. augusztus hó elseje után töltik be, a rendes (egy-, két-, három- vagy négyévi) tényleges szolgálati kötelezettségük idejének leteltét követő legközelebbi esedékességi időpontoktól kezdve.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut. 7/B. Rimanóczy-palota.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb gíbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

A vármegye közélémezése.

Fráter Barnabás alispán körrendelete.

Biharvármegye közönségének lisztrel és gabonával való ellátása igen nagy feladatot rótt a vármegye első tisztviselőjére.

A multak azonban azt bizonyítják, hogy amíg a vármegye maga gondoskodott a közönség ellátásáról, addig semmi kifogás sem merült fel, volt elegendő liszt állandóan. Mikor azonban a vármegye készlete elfogyott és más módon kellett gondoskodni a közélémezésről, sajnos akkor nagyon sok panasz adta elő magát és a közönség türelme a végsőkéig próbára volt téve.

Most a második évad elején ismét munkába lép a vármegye. Fráter Barnabás alispán ebben az ügyben igen érdekes és nagy fontosságú rendeletet adott ki az összes főszolgabírókhoz. A rendelet egész terjedelmében itt adjuk:

Minden főszolgabíró urnak!

A törvényhatósági közélémezés második évadjára is végefele közeledik és ebből azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy addig, míg a törvényhatóság által bevásárolt gabona készletek állottak rendelkezésemre, a liszt ellátás a körülményekhez képest kielégítő módon funkcionált, a mikor pedig ez eltozott és esetről esetre kellett kiutalást kérni, és az eredményt bevárni, bizony szomorúan kellett tapasztalunk, hogy sem kellő mennyiségben, sem kellő időben nem érkezett be és különösen az utóbbi két hét nagy próbára tette a közönség türelmét és a hatóság tehetetlenségét szemben a megnövekedett szükséggel.

Ezért is rendkívül fontossággal bír, hogy a lehető legpontosabb adatok legyenek birtokomban arról, hogy mennyi a tényleges szükséglet, hogy a gabona fedezése tárgyában a szükséges lépéseket illetékes helyen megtehessem és ezért utasítom címet, hogy augusztus hó 15. ikéig irassa össze az ellátandókat, pontosan a csatolt minta szerint és a közönségkenti kimutatásokat egy összesítési jegyzékkel terjessze be hozzám.

Amely fontos az, hogy a teljes szükséglet legyen bemutatva, épp oly fontos, hogy a szükségesnél többet ne vegyünk számba, mert sajnos a termés rosszul ütött be és a hadsereg ellátása mindennél fontosabb, mindennél előbbvaló lévén, egy részt nem is lesz módomban túlzott igényeket kielégíteni, másrészt nem szabad többet mint amennyire okvetlen szükségünk van, a legmögcsább érdekű céltól elvonnunk.

Mindezeket figyelembe véve, felhívom, hogy az összeírásokat a legnagyobb figyelemmel állíttassák össze és kövessenek el minden lehetőt, hogy azok tárgyilagos alapon készüljenek.

Igaz, hogy október 15. ikéig mindenkinek jogában áll gabona szükségletét vásárlás útján fedezni, de kellő gondnal már most megállapítható az, hogy ki szándékozik és ki képes szükségletét fedezni és ki számít hatósági ellátásra, de ha mint előre is látható, október 15. ikéig az összeírás helyesbítésre szorulna, ez még pótolható lesz akkor is.

Nagyvárad, 1916. július 30.

Fráter Barnabás
alispán.

Egy katona feleségének eltűnése.

Huszonhetedikén este Füzes utca 15. szám alatt levő lakásán leánykájával együtt ült Kuntz Antalné, egy nagyváradai iparos felesége, mikor táviratot kapott. Ebben ez állott:

„Várjál a vasutnál, ma éjjel érkezem. Antal.”

Kuntzné éjjel felkelt, sietve felöltözött, részárta az ajtót tizenégy éves leánykájára s kiment a pályaudvarra.

Kuntz Juliska reggel arra ébredt, hogy édes anyja nem jött vissza. Kimászott az ablakon s elment a Kiss Dávid és Társa üzletébe, ahol elárúsító, s elmondta az esetet Kiss Dávidnak, akivel a rendőrségre ment.

A nyomozás megindult. Közben megérkezett Kuntz Antalné, aki elbeszélte, hogy férje Debrecenből tényleg megérkezett, de nem beszélhetett vele, mert a vonat csak 1-2 percig időzött Nagyváradon. De mert rég nem látta őt, férje engedelmével a vonatra szállott, amely Marosvásárhelyig vitte. Ott elbucszott férjétől s hazajött. Örösrében

elfelejtkezett arról, hogy leánykáját bezárta a lakásába, de tudta, hogy segít magán a kicsi.

Mit kell bejelenteni?

(Zsák, cukor, repceolaj, gépszijbőr, marhabőr. Gyapjukereskedők és timárok figyelmébe.)

A rendőrség a következőkre hívja fel a figyelmet:

A magyar kir. miniszteriumnak idevontatkozó rendelete alapján a rendőrkapitányi hivatal a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

F. évi aug. hó 1-től a következő bejelentések teljesítendőek:

1. Bejelentendők a zsákok, zsákszövetek f. aug. hó 1-10. éig.
2. Bejelentendők a cukor készlet, a bejelentés itt 500 kilogramnál kezdődik; határidő 1-3. éig.
3. Bejelentendők a repceolaj készlet 1-től 4. éig.
4. Bejelentendők a gépszijbőrök 1-étől 3. éig.
5. Bejelentendők a gyapju készletek 1-étől 3. éig.
6. Bejelentendők nyers és marha bőrök, továbbá a timár telepeken feldolgozás alatt álló bőrök és cserző anyagok.

A lakosság buza-ellátása.

A város felterjesztése a miniszterhez.

Megemlékeztünk arról, hogy a város élelmiszerügyi osztályának felügyelő bizottsága deputációban járult a főispán és polgármester elé, hogy közbenjárásukat kérje a kereskedelemügyi miniszter azon határozatának megváltoztatása érdekében, amely szerint Nagyvárad lakosságának csak Nagyvárad város területén szabad a saját és családja részére szükséges búzát beszerezni.

Nagyvárad városa tekintettel a dolog sürgősségére, újabb kérvénnyel fordult a miniszterhez, kérve, hogy Nagyvárad közönségének engedtesse meg, hogy saját szükségletét legalább Biharvármegye területén szerezhesse be.

Külön kérvényben fordult a város a miniszterhez az iránt, hogy az állatok ellátása céljából adjon engedélyt a városnak 20 waggon árpa beszerzésére, amelyet a város a Hadi Termény részvénytársaságtól szerezne be. Az árpából a város közönségének állatállományait is ellátná a város.

A buza beszerzése tárgyában a miniszterhez intézett felirat szövege a következő:

Nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur!

A m. kir. kormány 1750-916. M. E. számú rendeletének 5. szakasza felhatalmazza Nagyméltóságodat, hogy a belügyminiszter ural egyetértéssel megengedhesse, miszerint az általam kiadott vásárlási engedély alapján a fogyasztó fél háztartási szükségletére nemcsak a város területén, hanem más községekben is vásárolhasson.

E rendelet alapján 9331-916. sz. a. kértam nagyméltóságodat, hogy Nagyvárad lakossai részére az engedélyt megadai méltóztassék.

Nagyméltóságod az előterjesztett kérelmemet 48404-916-IV. szám alatt elutasította.

Előterjesztésem e kedvezőtlen elintézésre a fogyasztók körében nagy nyugtalanságot keltett s ez indított arra, hogy az alább kifejtendő indokok alapján kérelmemet megújítsam s újból előterjesztést tegyek az iránt, hogy más idágen községek területén való vásárláshoz az engedélyt megadni méltóztassék.

A rendelet hivatott szakaszában a más községek területén való vásárlási kedvezmény kilátásba helyezése kétségtelenül azt célozza, hogy ott, ahol a helyi viszonyok a szükséges nyers termény beszerzését kizárják, a fogyasztónak mégis lehetővé tétessék az, hogy magát nyersterménnyel ellássa.

Ez a helyzet pedig Nagyváradon kétségtelenül fennáll. — Nagyváradnak ugyszólván minden talpalattnyi helye be van építve. Határa szűk, mezőgazdasági művelés alá vett terület ugyszólván semmi. Északra B.-Püspöki, ugyszólván külvárosa, nyugatra Össivel majdnem össze van építve, délre Ürögdtől alig egy kilométer választja el, keletre pedig Peczeszöllős házaival házsorai majdnem érintkeznek. A város lakosainak

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelmefestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztai és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazárépület, Moskovits palota.
Telefon 133. Szent Jnos-utca 38. sz.

tulnyomó része iparosok és kereskedők, mezőgazdasági termelő alig egynehány van, ezek még annyit sem termelnek, ami saját szükségletüket fedezné.

Ily viszonyok között a város azon fogyasztói, akik házi és gazdasági szükségleteik ellátásáról maguk akarnak gondoskodni, ez iránti szándékuk keresztülvitelére teljesen képtelenek és nemcsak hátrányosabb helyzetbe kerülnek a községek lakóinál, hanem szorultabb helyzetbe jutnak még más városok lakosaival szemben is. Más városok ugyanis nagy határterülettel rendelkeznek, lakosaiknak is tekintélyes százaléka termelő. Nagyvárad ugyiszólván az egyetlen, amely részint rendkívüli szűk határa, részint lakosságnak tulnyomólag ipari és kereskedelmi foglalkozására való tekintettel, teljes mértékben a behozatalra van utalva.

E helyzet következtében tehát lehető legnagyobb sérelem volna a városra nézve, hogyha más városokkal egyenlő kategóriába vonatnók.

A közéletmezés ellátása ma egyébként is különös gondot okoz a város hatóságának. Az ellátás zavartalanához fűződő érdekek teszik feltétlenül szükségessé, hogy a behozatal megkönnyítessék és a lakosság egyrészt a saját magáról való gondoskodás lehetővé tétessék.

A reám nehezédő nagy felelősség tudatában ujítom meg tehát Nagyméltóságod előtt ismét kérelmemet és tiszteletteljesen kérem újból, a hivatolt rendelet 5. szakasz értelmében, hogy az általam kiadott vásárlási engedély alapján helyi fogyasztóknak háztartási szükségleteikre buzának, rozenak, kószeresnek, árpának és zabnak Nagyvárad város területén kívül Biharmegye területén levő más községekben is történő vásárlásához az engedélyt sürgősen megadni méltóztatassék.

Nagyvárad, 1916. júl. 26.

Rimler Károly,
polgármester.

Lukács Ödön,
főjegyző.

A berettyóújfalusi választás.

Hétfőn délelőtt tartotta meg a berettyóújfalusi kerület a Cziffra Kálmán lemondása folytán megüresedett mandátum betöltését.

A választókerületben nyoma sem volt a választási mozgalomnak. A polgárság a legnagyobb nyugalommal viselkedett.

A választási elnök dr. Fássy Lajos vármegyei főügyész reggel 8 órakor jelent meg a választási helyiségben s megnyitotta a választást.

A megnyitás után megjelent az elnök előtt dr. Miskolczy Pál királyi közjegyző és bejelentette, hogy úgy a saját, mint 10 társa nevében dr. Szilágyi Lajos os. és kir. kamarást jelöli képviselőnek.

Dr. Fássy Lajos a jelölést elfogadja és tudomására hozza a választóközönségnek, hogy a választást megnyitja.

A törvényekben előírt félóra alatt azonban újabb jelöltet senki sem ajánlott, miért is az elnök dr. Szilágyi Lajost egyhangulag megválasztottnak jelentette ki. Az elnök kijelentése után Kerekes Gyula vezetésével küldöttség ment Szilágyi Lajosért, akit a küldöttség vezetője üdvözölt s tudomására hozta, hogy a berettyóújfalusi kerület képviselőjévé választotta, egyben felkérte, hogy mandátumának átvétele végett az elnöknel jelenjék meg.

Szilágyi Lajos megköszönvén az üdvözlést, azonnal a választási helyiségbe ment. Dr. Fássy Lajos választási elnök hi-

vatalosan is tudomására hozta Szilágyi Lajosnak egyhangú megválasztását, egyben üdvözölte is őt ebből az alkalomból.

Szilágyi Lajos meleghangú beszédben válaszolt az elnök szavaira, a melyben köszönte a polgárság kitüntető bizalmát és igérete, hogy programjához hiven fogja a kerület érdekeit képviselni.

A választás után bankett volt, a melyen Szigeti Elek üdvözölte az új képviselőt.

Talpalattnyi tért sem nyert az angol-francia hadsereg.

Berlin, július 30. A nagyfőhadiszállás jelentő:

Nyugati hadszíntér.

Az angol vállalkozások Poziéresnél és Longuevalnál a tegnapi napba is benyultak. Egy új nagy angol francia támadást készítettek elő. E támadás Longueval és a Somme között reggel legalább hat hadosztály harcra vetése mellett egységesen következett be, Poziéres és Longueval között azonban zárótüzünk egész napon át feltartóztatta azt és itt csak este jutott szintén igen jelentékeny erővel intézett elszigetelt támadások formájában megvalósuláshoz. Az ellenséget mindenütt igen súlyos véres veszteségei mellett visszavertük. Egy talpalattnyi tért sem tudott nyerni. A közelharcok mindenütt, ahol ezekre sor került, hála a bajor és szász tartalékos csapatok, valamint a Schlenvigholsteiniak vitéz nekimentésének, a mi javunkra dőltek el. 12 tisztet és 769 főnyi legénységet elfogtunk, 13 géppuskát zsákmányoltunk.

A Sommetől délre ágyuharc folyt Rucay vidékén (Champagne) egy gyengébb francia előtörés tüzünkben összeomlott.

A Meastól keletre az ágyutüz több ízben nagyobb hevességgel fokozódott. Thiaumont erődtől délnyugatra kisebb kézigránát-harcok voltak. A Conflans ellen intézett ellenséges repülő támadást Pont á Mousson ellen irányított tüzeléssel viszonztuk.

A Mühlheim ellen indított francia repülőrajnak Fokkereink Mayenburgnál a Rajna mellett utját állták, azt megfutamtották és üldözték.

Az ellenséges vezérrepülőgépeknek Mühlhausentől északnyugatra lezuhanását idéztük elő.

Höhrdorf hadnagy Bapaumétól északra a 11-ik, Wintgen hadnagy pedig Perometől keletre a 12-ik ellenfelét tette harc képtelenné. Pont á Moussontól nyugatra és Thiaucourtól délre 1-1 francia kétfedelű löttünk le, az utóbbit védőtüzelésünkkel.

Diadalmasan verjük vissza az orosz.

Keleti hadszíntér.

Friedrichstadt mindkét oldalán visszaverjük az orosz felderítő osztagokat. A csatornaállásunk ellen intézett támadások Nogischyntól nyugatra és Wobelnél (a Trumien mellett, Pinstól nyugatra) megállításuk.

Az orosz csapat tömegeknek a Linsingen tábornok hadseregportyja ellen folytatott

erős rohamaik tegnap is diadalmasan elhárítottuk.

Ezek ismét a támadók legsúlyosabb veszteségeit eredményezték. Az ellenség a főnyomást a Kovelsaranyi vasút mindkét oldalán Vitonitz és a Turia közt a Turiatól délre és a Lipa mindkét oldalán levő szakaszokra gyakorolta. Jól előkészített ellentámadásunkkal a Sarcénél (Topicarától délre) előnyomult ellenséget visszavetettük.

Az eddigi megállapítások szerint tegnap 1889 orosz, köztük 9 tisztet fogtunk el.

Repülőrajaink az utolsó harci napok alatt álláshelyekre menetelő és táborozó csapatokra, valamint a hátsó összeköttetések ellen intézett támadásaikkal jelentékeny kárt okoztak az ellenségnek.

Bothmer gróf tábornok hadserege. Az oroszoknak Bucactól északnyugatra és nyugatra fekvő szakaszunk ellen folytatott támadásai alkalmával sikerült egyes helyeken a legelől levő védelmi vonalba benyomulniok, innen azonban kivertük őket, valamennyi támadásukat diadalmasan visszavertük.

Balkáni hadszíntér.

A helyzet változatlan. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Gondoskodás az iparosok hadiárvaírói.

Iparosok nagygyűlése a városházán.

A nagyváradai ipartestület dícséretes mozgalmat indított a harctéren elesett iparosok árváinak támogatására.

Vasárnap délelőtt nagygyűlést tartottak az iparosok a szép cél minél intenzívebb megvalósítása ügyében. A nagygyűlésen az iparosok nagy számmal voltak jelen.

Czeglédy Jeremiás elnök megnyitó beszédében vázolta a nemes eszmét s azok kötelességeit, amelyek a harctéren elesett iparosok árváival szemben elsősorban az iparosokra hárulnak s kérte a megjelenteket, hogy ki-ki tegye meg a szent cél érdekében a reá háruló kötelességeit.

Dévald László ipartestületi titkár jelentésében rámutatott a mozgalom eddigi igen szép eredményére. Felemlítette, hogy az ipartestület 1700 tagja közül 800 vonult hadba és eddig már 18 nagyváradai iparos halt el a harctéren. Ezeknek és az esetleg még ezután életükkel áldozó iparos társak árváinak soráról az iparos társadalom kötelessége gondoskodni. Az ipartestület nemes akciója már mintegy 4000 koronát gyűjtött össze a szent célra. Kéri, hogy az iparos társak karolják fel a mozgalmat s további adakozásukkal segítsék a szegény iparos hadiárvaikat.

A jelentés után Horváth Gusztáv köszönetet mondott az ipartestület elnökségének az akció megindításáért s kérte iparos társait, hogy minél buzgóbban karolják fel az iparos hadiárvaik ügyét.

A jelentést tudomásul vették.

x Polcsokirtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Nádkőczy-ut 7/B.

HIREK

* Fetsér Antal győri püspök Nagyváradon. Fetsér Antal győri megyéspüspök tegnap este Nagyváradra érkezett s gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspökhöz szállott. A győri püspök ma, két heti tartózkodásra a Püspök fürdőbe utazik ki.

Az ellenzék vezérei a királynál. Budapesti tudósítók jelentik: A király tegnap Schönbrunnban fogadta Andrássy Gyula grófot. Ma Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf és Rakovszky István jelentek meg a király előtt hosszabb kihallgatáson.

* A megyéspüspök a katonakórházakban. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tegnap folytatta látogatását a nagyváradai katonakórházakban. Tegnap a főreáliskola és a közs. polgári iskola épületében levő tartalékkórházakat látogatta meg, dr. Mazurek Gyula tükára kíséretében. A főreáliskolában elhelyezett kórházban dr. Omacht főorvos fogadta és kalauzolta az egyházfőt, aki szívélyes szavakat váltott a beteg katonákkal. Többektől kérdészködött hogylétük felől s hogy hol kapták sebesülésüket.

* A fémtárgyak beszolgáltatási idejének kiterjesztése. A hivatalos lap ma közli, hogy a honvédelmi miniszter a hadicélokra igénybevetnnek kijelentett fémtárgyakra vonatkozó, július hó 31-ig kiterjesztett azt a határidőt, amelynek lejártá után a birtokosok az addig be nem vont fémtárgyakkal szabadon rendelkezhetik, újból és pedig december hó 31-ig kiterjeszti. E rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

* Megnyit a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fiókja. A P. M. K. B. nagyváradai fiókja tegnap minden ünnepélyesség nélkül megnyit. A megnyitásra érkezett a bank két budapesti igazgatója: hámosi Biró László és Conrád Ottó. Este igazgatói tanácskozást tartottak a fiók igazgatóival.

* Hol adjuk el a terményt? A gazdák nagy megkönnyítésére szolgál az az újítás, melyet a „Nagyváradai Hitelbank“ léptetett életbe. A „Fővárosi bank és váltóüzlet részvénytársaság“ -ot ugyanis a mely a Haditermény r. t. megbizottja, sikerült megnyernie, hogy itt Nagyváradon fiókot nyisson mindennemű gabona és egyéb termények értékesítésének lebonyolítására. Ez a fiók már megkezdte üzemét a „Nagyváradai Hitelbank“ helyiségében (Zöldfa utca 2) és mindennemű gabonát és terményt vásárol. Ez az áruosztály megkíméli a gazdákat a sok utazástól, mindennemű zaklatástól. Az a gazda, a ki bármilyen mennyiségben értékesíteni akarja búzáját, rozsát, árpáját, vagy egyéb terményét, egyszerűen bejelenti azt a Nagyváradai Hitelbanknál szóval, levélben vagy akár telefonon (482. szám) és a bank áruosztályának szakembere utján a legsimább és legszolidabb módon lebonyolítja az üzletet. A bank szükség esetén előleget is nyújt a gazdáknak.

* A hegyközség adománya a háborús jótékonykodás céljaira. Dr. Molnár Imre hegyközségi elnök 1200 koronát juttatott szerkesztőségünkhöz mint a nagyváradai hegyközség adományát a következő levél kíséretében:

Nagyvárad, 1916. jul. 29.

T. Szerkesztőség!

A részgálé kiosztása alkalmával a költségek levonása után fennmaradt alábbi összegeket, a hegyi választmány jóváhagyásával, mint a nagyváradai hegyközség adományát a következő célokra küldöm:

1. Nagyváradfalva céljaira 1000 K
2. Áldozatkétség szoborra 200 K

Összesen 1200 K

Tisztelettel

Dr. Molnár Imre,
hegyközségi elnök.

Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

* Péczely Ákos halála. Biharvármegye földbirtokosai közül tegnap meghalt egy, Péczely Ákos, aki megyeszerte köztisztviselőként állott és egész életén keresztül mintája volt a magyar földbirtokos osztálynak. Gazdálkodása mintaszerű volt, társadalmi élete is igen tevékeny volt. Halála mély részvétet keltett megyeszerte. Temetése ma délelőtt lesz Vértesen. A végtisztességen megjelenik Fráter Barnabás alispán is, a kinek közeli rokona volt az elhunyt.

* A Népművelő egyesület közgyűlése. Vették a következő meghívót: A „Biharvármegyei Népművelési Egyesület“ választmányának tagjait a vármegyei bizottsági termében f. évi aug. hó 2-án — szerda — délután 5 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom Nagyvárad, 1916. július 29. Fráter Barnabás, elnök.

* Értesítés. Az Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság ezezzel értesíti tisztelt üzletfeleit, hogy a nála jegyzett IV-ik kib. 6 százalékos és 5 és fél százalékos hadikölcsönök végleges címleteit a korábban kiadott pénztári elismervények ellenében a hivatalos órák alatt kiszolgáltatja.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb tolette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ár 1-20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Árva urileány, ajánkozik kizárólag plébániára, úgy a kül-, mint a belgazdaságban teljes jártassággal bir. Cim Kos Jánosné levelével. Kovács Mária, Nagyvárad Ferenc-utca 23.

* Az Osztálysorsjegyek új főelárusítója. A m. kir. szab. Osztálysorsjáték igazgatósága a tegnapi napra az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaság“ főelárusítónak nevezte ki és a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek nagybani és kiesinybeni elárusításával megbizta. Mivel ezen sorsjegyek után állandóan nagy érdeklődés mutatkozik az „Ujvárosi takarékpénztár“ (Nagyvárad, Szent László-ter 5. Telefon: 994) úgy a város, mint a megye területéről előjegyzéseket a sorsjegyek vételére — mig készlete tart — már most elfogad.

* Két szoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel elköltözés miatt olcsón kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lapedő vásznak, Vászón és damast asztalneműek, Ágy-neműek beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Török, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

SZÍNHÁZ.

A karszemélyzet jutalomjátéka Zsuffolt ház és ezzel teljes siker: ez volt a fő a tegnapi estnél. A karszemélyzet, a színház névtelen hősei iránt igazán meleg rokonszenvet tanúsított a közönség és ezt a tüntető jóindulatot a művészetnek ezek a derék napszámosai igazán megérdemelték 11 hónap becsületes munkájáért. A műsort műkedvelők fellépte tette változatosabbá és vonzóbbá. Egyik előre jelzett szám, a Mág-nás Miska paródiája elmaradt. Ugy tudjuk, nem nagy kár érte, sőt ezzel a „hiánnyal“ a műsor csak gyarapodott.

Nagyon szép sikere volt Szabó Bóskének magyar toborzóival és keleti táncával: kár, hogy ez a sikkes táncosnő a társulattól megvált. Szücs Gizike, az apró kis táncművész is tetszett. *Megyeri Szikra* Ilona urnő pompás éneke, színi nem akaró tapsokat provokált. Igazi művész volt. *Bihary Sándor* pompás magyar dalait megújították. Nagy szép sikere volt *Schmidt Magda* és *Krausz Ella* énekének is. A többi szám is általános tetszést aratott, általában a kóristák meg lehetnek elégedve a közönséggel, a közönség pedig a bucsúest műsorával.

APOLLÓ mozgó- színház	Kedd, szerda
	A Liliom kirasszony egy királyné legendája 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

A szerkesztésért felelős: Dr. PAPP KÁROLY

Tanulóleány

fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda r.-t.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház-utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, eselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas-passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)

Augusztai Gyorssegély-alap

Nadibiztosítási osztálya.

Valamennyi haretéren most folyó heves és nagy csaták hő katonáinktól a legnagyobb erőfeszítést követelik. Eppen azért

ne mulassza el senki hozzátartozóját a legcsekélyebb díjak mellett biztosítani. A népfölkelők már a legcsekélyebb részletben fizethető 45 koronáért 1000 K-ra biztosíthatók.

Haláleseti Rokkantsági biztosítások!

Felvétel és felvilágosítás nyerhető irodánkban: Bémer-tér 3, első emelet, telefon 11-85. sz. és Körös-utca 12. sz. alatt.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

6. szám.

Valódi **aszfalt fedéllemez**

és jó minőségű **kátránypapír**

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

Szent László (Püspök gyógyfürdő) Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévízforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrássvízzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérloje.

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók,

(Püspöki residencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy **Incze irodában Bémer-tér 3.**

x **Helybeli** nagy vállalatnál 10—15 mázsa makulatur papir eladó. Árajánlatokat a kiadóba kérünk.

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölesző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkitünőbb minőséget tartom állandóan raktáron. Kötelneműek, gépszijak, dohány, zsákzsinegek és kévekőtelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

épületben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

ÉLŐ MARHÁT,

hizott sertést

legmagasabb árrban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.